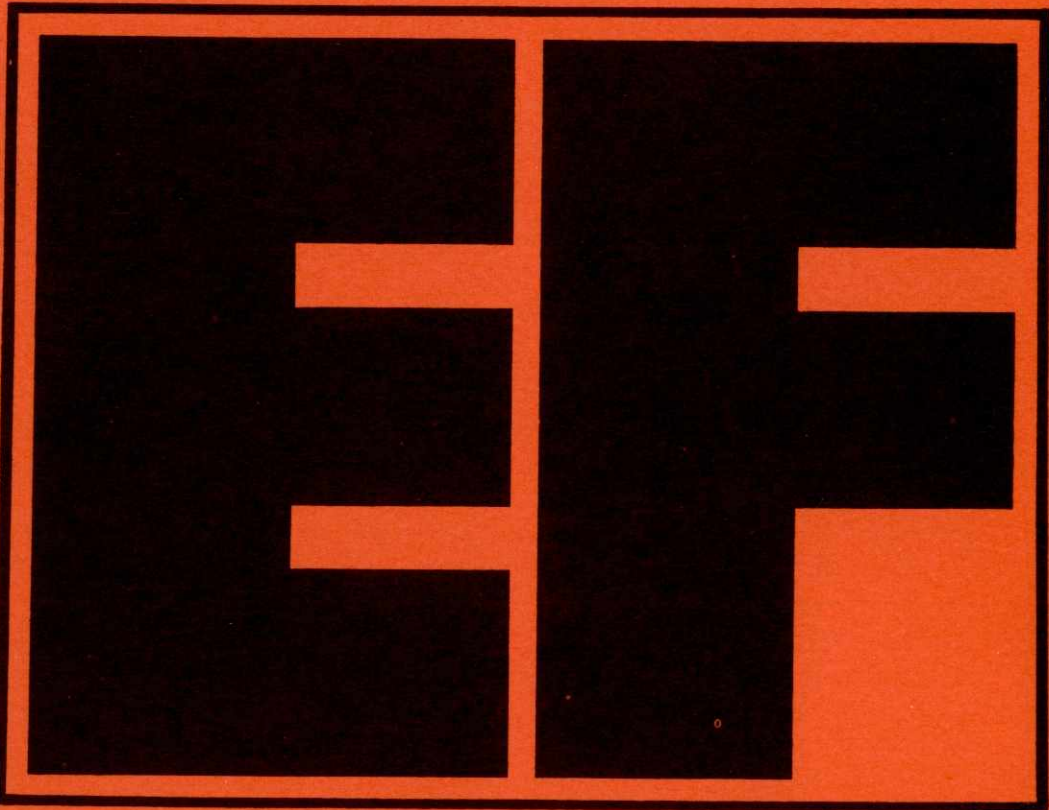

En orientering fra
Utenriksdepartementet

2

Arbeids- markedet

og fagbevegelsen

De Europeiske Felleskap

Utenriksdepartementet har fastsatt følgende
betegnelser og forkortelser.
(Den engelske forkortelse er gjengitt i parentes):

EF – De Europeiske Fellesskap (EC)

EØF – Det Europeiske Økonomiske Fellesskap (EEC)

EKSF – Det Europeiske Kull- og Stålfellesskap (ECSC)

EURATOM – Det Europeiske Atomenergifellesskap (EURATOM)

ARBEIDSMARKEDET

Enhver borger i ett av de seks landene som i dag utgjør De europeiske fellesskap kan fritt ta seg arbeid i de fem andre landene. Felles arbeidsmarked var en av forutsetningene for at målene med dannelsen av Fellesskapene skulle nås. De någjeldende reglene om dette ble vedtatt i 1968 og går i korthet ut på følgende:

- Alle statsborgere i fellesskapslandene har like rett til å søke ledige stillinger i andre medlemsland.
- Systemet med arbeidstillatelse for statsborgere fra de seks landene er avskaffet og oppholdstillatelse gis for fem år. Den fornyes automatisk.
- Innbyggerne i EF-land kan fritt flytte til et annet EF-land for å søke arbeid. Det er ikke nødvendig å skaffe seg jobb eller å ha søkt en stilling før en flytter.
- Fremmedarbeidere eller vandrearbeidere, som de kalles, fra EF-land skal behandles på samme måte som landets egne arbeidere når det gjelder lønns- og arbeidsvilkår og sosiale ytelser. De har rett til å delta i faglig arbeid, og de kan dersom slike organer finnes, velges til å representere de ansatte i bedriftens organer. De har rett til å ha familien hos seg, og til å skaffe seg hus eller eiendom. De har også rett til hjelp fra arbeidsformidlingskontorene, samt til å delta i yrkesutdanning og omskolingskurs.
- En EF-borger som er alders- eller uførepensjonert har på visse vilkår rett til å få bli boende i et land der han har arbeidet.

Reiser en arbeidstaker fra et EF-land til et annet, har hjemlandet plikt til å forsyne arbeidstakeren og hans familie med de nødvendige dokumenter som pass og legitimasjonskort. Mottakerlandet kan ikke kreve visum for andre enn pårørende som ikke er borgere av et EF-land. Ved ankomsten til det nye landet får arbeidstakeren et «EF-oppholdstillatelseskort» som gjelder i minst fem år. Dette kortet kan ikke tas fra arbeidstakeren om han ufrivillig skulle bli arbeidsløs eller om han midlertidig skulle bli arbeidsudyktig på grunn av sykdom eller ulykke. Oppholdstillatelsen fornyes automatisk, men den kan gjøres gjeldende for bare ett år dersom arbeidstakeren har vært arbeidsløs i mer enn ett år sammenhengende i løpet av de fem årene han har bodd

i landet. For arbeidsforhold som varer mindre enn tre måneder, for grensegjengere og sesongarbeidere kreves det ikke oppholdstillatelse. En vandrearbeider kan utvises fra et EF-land dersom han faller det offentlige til byrde før han har fått arbeid, og i alle tilfelle hvis han ikke er kommet i arbeid innen tre måneder.

Det har i visse tilfelle budt på praktiske problemer å gjennomføre retten til å ta med seg familien. Vilkåret for å ta inn familien i et annet land har derfor vært at vedkommende arbeidstaker har måttet dokumentere at han disponerer bolig med normal standard i vertslandet.

For å gjennomføre det felles arbeidsmarked i EF-landene er det opprettet spesielle arbeidskontorer, hvor medlemsland hver måned innrapporterer ledige stillinger og arbeidstakere som ønsker arbeid i et annet EF-land.

Unntak

Retten til å ta arbeid i andre medlemsland innen Fellesskapene gjelder ikke stillinger innen offentlig administrasjon. Den er også begrenset i den utstrekning hensynet til den offentlige orden, offentlige sikkerhet og folkehelse tilsier det. Det kan også fastsettes krav om visse språkkunnskaper på grunn av stillingens art. Det gjelder også visse restriksjoner for innehavere av egen håndverksbedrift, engros- og detaljhandel, forretningsfolk eller folk i frie yrker. Disse dekkes av Roma-traktatens bestemmelser om etableringsrett og tjenesteytelser. Kommisjonen arbeider med regler for gjensidig godkjenning av høyere kvalifisert arbeidskraft, slik at nasjonale krav om særlig eksamen eller autorisasjon ikke blir til hinder for at slik arbeidskraft også kan ta arbeid i de forskjellige medlemsland. EF har ikke felles arbeidsmarked med de assosierte land, men det er gjort prinsipielt vedtak om å knytte Tyrkia til det felles arbeidsmarked i løpet av en overgangsperiode 1976-1986.

Arbeidsledighet

Det er ikke anledning til å stenge vandrearbeidere ute fra arbeidsmarkedet i et land dersom det skulle oppstå arbeidsledighet. Dersom det oppstår ledighet eller fare for ledighet i et land, et distrikt eller innenfor et yrke, skal det settes i gang en opplysningskampanje i alle medlemslandene for å hindre at nye arbeidstakere søker seg arbeid i vedkommende land, distrikt eller yrke. Jobber som blir ledige skal heller ikke offentliggjøres gjennom andre EF-lands arbeidskontorer. Får et land vansker med arbeidsmarkedet, må det søke Kommisjonen om tillatelse til at de ovennevnte forholdsregler skal tas i bruk.

Fortrinnsrett

En arbeidstaker fra et EF-land har fortrinnsrett til en ledig jobb fremfor en arbeidstaker fra et land utenfor EF (tredjeland). Som hovedregel skal ledige stillinger ikke tilbys arbeidstakere fra tredjeland før 18 dager etter at arbeidstakere i EF-landene har fått tilbudet.

Sosiale forhold, lønns- og arbeidsvilkår

Etter Roma-traktaten skal det fremmes et nært samarbeid mellom medlemslandene i EF på det sosiale område, men sosialpolitikken er fortsatt stort sett det enkelte medlemslands eget ansvarsområde.

Roma-traktaten inneholder ingen bestemmelser som pålegger medlemslandene å holde et bestemt nivå når det gjelder sosiale ytelser. De sosialpolitiske bestemmelsene i traktaten tar stort sett sikte på å muliggjøre et samarbeid på dette området. Det fastslås imidlertid meget klart at borgere fra andre fellesskapsland skal ha de *samme rettigheter* når det gjelder sysselsetting, lønn og andre arbeidsvilkår og de samme sosiale rettigheter som landets egne borgere.

Når det gjelder sosial trygd, så skal opptjente trygderettigheter kunne overføres mellom medlemslandene og trygdeytelser skal kunne utbetales til de trygdeberettigede der de er bosatt.

EF-land skal også gjennomføre og opprettholde prinsippet om lik lønn for likt arbeid for kvinner og menn. Egentlig forplikter Roma-traktaten medlemsstatene til å gjennomføre prinsippet ved lov dersom det ikke blir overholdt. Fellesskapenes organer har imidlertid ikke anledning til å sette påbudet ut i livet i de enkelte land. Forøvrig inneholder Roma-traktaten ikke bestemmelser som forplikter medlemstatene til å sørge for at kvinner oppnår de samme stillinger som menn. Atskillig er oppnådd gjennom årene angående likelønnsprinsippet, men særlig Nederland og Belgia er blitt hengende etter.

Når det gjelder arbeidervern har det vært drevet atskillig forskning og seminarvirksomhet på fellesskapsnivå. En rekke forordninger er utstedt og disse har hatt stor betydning for utarbeidelsen av nasjonale bestemmelser på disse områder.

Strukturendringer

For at arbeidstakerne skal kunne nytte de muligheter det felles arbeidsmarked gir, og for å hjelpe dem som av strukturendringer og andre grunner blir arbeidsledige, er Det europeiske sosialfond opprettet. Fondet har til formål å fremme sysselsettingen og gjøre arbeidskraften mer bevegelig geografisk og yrkesmessig. Støtten fra Sosialfondet gis i form av tilskudd til dekning av halvparten av de utgiftene medlemslandene har til å skaffe arbeidstakere ny og lønnsom sysselsetting. Dette kan foregå ved yrkesopplæring, flyttetilskudd og omskoleringstilskudd.

Fra opprettelsen 20. september 1960 til utgangen av 1969 har fondet yttet tilskudd på ca. 819 mill. kroner — ca. 763 mill. kr. til yrkesopplæring og ca. 56 mill. kr. i flyttetilskudd.

Sosialfondet har hatt betydning for å stimulere de enkelte land til innsats, og å utjevne medlemslandenes utgifter på disse områder. Virksomheten i fondet fram til utgangen av 1969 har innebåret et netto tilskudd til Italia på ca. 23,2 mill. dollar.

Strukturendringene i næringslivet har vært viet stadig stigende oppmerksomhet innen Fellesskapet, da disse reiser vanskelige problemer av sosial og regional art.

Det arbeides nå med å finne fram til metoder for å utarbeide beregninger for endringene i antallet arbeidsplasser i de forskjellige sektorer. Dette byr på store problemer, men i enkelte sektorer er slike beregninger utarbeidet. På dette grunnlag regner Kommisjonen med at 240.000 arbeidsplasser i kullgruveindustrien, 200.000 i metallindustrien og mer enn 300.000 i tekstilindustrien i EF vil falle bort i løpet av de kommende ti år. I løpet av denne periode vil i det minste ti prosent av yrkesbefolkningen innen Fellesskapet måtte skifte arbeid på grunn av strukturendringene i produksjonslivet.

På bakgrunn av denne utviklingen har Sosialfondets virkeområde blitt utvidet. I februar 1971 ble det fastsatt nye regler for fondet. De er blitt mer elastiske, slik at fondets ressurser kan settes inn raskere og fondets muligheter til selv å ta et initiativ er økt.

Arbeidstakere som rammes av omstillingsproblemer kan også sikres en viss inntekt under omstillingsperioden.

Mens Sosialfondet støtter og oppmuntrer tiltak som direkte kommer arbeidstakerne til gode, bidrar andre av Fellesskapets institusjoner til å bygge ut næringslivet og finansiere grunnlagsinvesteringer i distrikter med svakt utbygd næringsgrunnlag og distrikter som rammes av strukturendringer. De viktigste av disse er Den europeiske investeringsbank, Det europeiske landbruksfond og Det europeiske kull- og stålfellesskapet.

Den alminnelige yrkesopplæringen har også betydning for å møte omstil-

lingsproblemene på arbeidsmarkedet. Dette er det enkelte lands eget ansvarsområde, men visse retningslinjer er vedtatt, og disse faller stort sett sammen med vårt lands målsetting for yrkesopplæringen.

Utviklingen i EF-landene siden 1958

Forholdene på arbeidsmarkedet har endret seg siden Fellesskapet ble opprettet. Det største problemet er ikke lenger vanlig arbeidsledighet, men mangelen på arbeidskraft. Det er typisk for situasjonen at tallet på vandrearbeidere innen EF-landene nådde sitt høyeste i 1964, samme år som det frie arbeidsmarked fullt ut ble gjennomført. Tallet på utenlandske arbeidstakere i forskjellige EF-land har bare blitt opprettholdt og også økt takket være et større tilslag av arbeidstakere fra tredjeland. Idag utgjør den utenlandske arbeidskraften ca. 5% av den arbeidende del av befolkningen. Ca. en tredjedel av disse igjen kommer fra andre EF-land, vesentlig Italia. Et fritt arbeidsmarked for innbyggerne i fellesskapslandene har derfor ikke skapt de problemer en kanskje umiddelbart skulle tro. Problemet på arbeidsmarkedet har endret karakter fra et arbeidsløshetsproblem til et omstillings- og yrkesutdanningsproblem.

For å møte disse problemene har det i den senere tid utviklet seg et mer omfattende samarbeid mellom partene på arbeidsmarkedet, De nasjonale myndigheter og Fellesskapets organer om utformingen av sysselsettingspolitikken.

I april 1970 ble det for første gang holdt en sysselsettingskonferanse i felleskapsregi, hvor partene på arbeidsmarkedet deltok. Etter forslag fra konferansen er det opprettet en permanent sysselsettingskomite for Fellesskapene, med representanter for de nasjonale myndigheter, Kommisjonen, arbeidsgiver-organisasjonen og arbeidstakerorganisasjonene. Komiteen skal kunne ta opp saker etter eget initiativ, ikke bare uttale seg når den blir rådspurt.

Arbeidsmarkedspolitikken i Norge

Fra 1954 har det vært et felles arbeidsmarked i Norden, og fra 1957 har Norge praktisert en liberal utlendingspolitikk. Den har gått ut på at den som har skaffet seg arbeid i Norge stort sett har fått arbeidstillatelse. Dette har imidlertid ikke ført til noen markert endring i tallet på utlendinger sysselsatt i landet. Det har holdt seg på 15.-16.000, og arbeidstakere fra nordiske land har dominert. I den siste tiden har det vært en viss stigning, men det dreier seg om arbeidstakere fra land som ikke er med i EF.

Tilpasning av norske bestemmelser

Skulle Norge komme med i EF, måtte en oppheve bestemmelsene om arbeidstillatelse for borgere i EF-land. Bestemmelsene praktiseres liberalt i dag uten at det har ført til noen tilstrømming av arbeidere fra disse land. Folk som har kommet hit som turister, har stort sett fått arbeidstillatelse dersom de har skaffet seg arbeid. For folk fra tredjeland vil det imidlertid bli litt mer komplisert å skaffe seg arbeid her på grunn av at arbeidstakere fra EF-landene vil ha fortrinnsrett.

Dersom en arbeidsledig utlending drar ut av Norge, har han etter norsk lov ikke krav på arbeidsløshetsstrygd. Her må de norske bestemmelsene tilpasses Fellesskapets, som går ut på at utlendinger ved arbeidsledighet kan reise tilbake til sitt hjemland og der få utbetalt arbeidsløshetsstrygd i tre måneder fra det land han har arbeidet i.

Vil utenlandsk arbeidskraft strømme til Norge ?

Erfaringene fra etterkrigstiden har vist at det er tilbudet av ledige jobber i et land som bestemmer tilstrømmingen av utenlandsk arbeidskraft, ikke arbeidsløsheten i andre land. Avgjørende for om Norge vil få økt innvandring av utenlandsk arbeidskraft i årene som kommer, vil være om det blir stor etterspørsel etter arbeidskraft i landet. Fem av EF-landene har selv betydelig mangel på arbeidskraft. I Italia har arbeidsløsheten gått betydelig ned, og det har blitt vanskeligere å rekruttere arbeidskraft derfra. En tilslutning til EF eller ikke vil derfor trolig spille mindre rolle.

Den utenlandske arbeidskraften er heller ikke «billig». Utlendinger skal etter reglene både i EF og i Norge i dag ha samme lønns- og arbeidsvilkår som nordmenn.

Ønsker man å angripe lavtlønnsproblemene ved å regulere tilgangen på utenlandsk arbeidskraft, er det mulig også etter et eventuelt EF-medlemskap. Erfaringene viser at det stort sett er arbeidstakere fra tredjeland som søker lavtlønnsyrkene, ikke arbeidere fra EF-land.

Når det gjelder utvandringen fra Norge er situasjonen den at det i dag er mangel på vel kvalifisert arbeidskraft i industrilandene, så nordmenn som søker seg ut, vil kunne reise uavhengig av et eventuelt EF-medlemskap.

Utviklingen på arbeidsmarkedet

For perioden 1964 til 1969 har tilgangen på utenlandske arbeidstakere (eksklusive arbeidskraft for mer kortvarig arbeid) til medlemslandene i EF utviklet seg slik (i 1000):

Fra	År	1964	1965	1966	1967	1968	1969
Italia		206	235	188	75	142	145
Andre EF-land		22	24	23	20	20	22
Tredjeland		207	452	382	190	358	692
Sum		435	711	593	285	520	859

Arbeidsløshetsprosent i EF-landene 1956-69

	Neder-land	Belgia	Luxem-bourg	Tysk-land	Frank-rike	Italia
1956	1,0	2,6	0,0	3,0	- -	9,5
1958	2,3	3,4	0,0	2,7	1,2	6,7
1960	1,1	3,4	0,0	0,9	1,2	4,2
1962	0,8	2,1	0,0	0,5	1,3	3,1
1964	0,7	1,5	0,0	0,6	1,1	2,8
1966	1,2	1,8	0,0	0,6	1,4	3,9
1968	1,8	3,0	0,1	1,2	2,1	3,5
1969	1,4	2,3	0,0	0,7	1,7	3,4

FAGBEVEGELSEN — Splittelse innad

Fagbevegelsen i de seks fellesskapslandene har siden langt tilbake i tiden vært preget av politiske og religiøse skillelinjer. De sosial-demokratiske og kristelig-demokratiske fagforeningene har gått inn for et nærmere europeisk samarbeid, mens den kommunistiske fagbevegelsen stort sett har motarbeidet det.

Vest-Tyskland

Den vest-tyske fagbevegelse er, med unntak av mindre grupper, samlet i en organisasjon, og den har store likheter med den britiske og skandinaviske fagbevegelse. Formelt er den tyske fagbevegelsen politisk nøytral, men den står tilsluttet den sosial-demokratiske internasjonale. Mange ikke-sosialistiske representanter i Forbundsagen tilhører fagbevegelsen. Fagbevegelsen i Vest-Tyskland er velorganisert og sentralisert blant annet for å kunne stå på like fot med sterke arbeidsgiverorganisasjoner. En solid økonomi styrker også bevegelsen, som har kunnet øve meget stor innflytelse på samfunnsutviklingen. Den vest-tyske fagbevegelsen har alltid stilt seg positivt til EF. Den har ment at samarbeid vil være et bidrag til å minske motsetningene i Europa, og til å skape større økonomisk vekst i medlemslandene. 6,5 millioner arbeidstakere er med i fagbevegelsen i Forbundsrepublikken Tyskland.

Frankrike

Den franske fagbevegelsen er splittet i tre organisasjoner, en kommunistisk dominert og to sosialistisk dominerte, hvorav den ene tidligere bygget på det kristne bekjennelsesgrunnlag. I 1968 ble den sterkt radikal og den har også strøket «kristne» i navnet. Den har fortsatt internasjonal kontakt med de kristelig-demokratiske fagorganisasjonene. Totalt er ikke medlems-tallet i de tre organisasjonene høyere enn 2,5 millioner. De er sterkt desentralisert. Økonomien er forholdsvis svak, og et stort antall uorganiserte viser tilsynelatende liten interesse for fagforeningenes virksomhet. Den tidligere kristne landsorganisasjon, som er den best organiserte av de tre, og den sosialistiske, har stilt seg positive til EF. De mener bl.a. at EF kan styrke fagbevegelsens stilling internasjonalt, og i Frankrike. Den kommunistiske fagorganisasjonen er teoretisk imot EF, men samarbeider med Fellesskapene.

Italia

Den italienske fagbevegelsen er splittet i tre organisasjoner som i Frankrike, med den kommunistiske som den største. Medlemstallene er høyere enn i Frankrike, men økonomien forholdsvis dårlig. Fagorganisasjonene har nære tilknytninger til det politiske liv, og særlig den kommunistiske fagbevegelse spiller en meget aktiv rolle i italiensk innenrikspolitikk. Arbeidsgiverne er splittet i to organisasjoner, og dette har fagbevegelsene til en viss grad maktet å utnytte. Organisasjonene inntar samme holdninger til EF som sine franske søsterorganisasjoner.

Nederland

Også i Nederland er fagbevegelsen splittet i tre, men den står sterkt da organisasjonene samarbeider godt. Den sosial-demokratiske organisasjonen er størst, men de to kristelige fagorganisasjonene, den katolske og den protestantiske, har tilsammen flere medlemmer. Siden krigen har organisasjonene samarbeidet om lønnsforhandlingene. Økonomisk står organisasjonene sterkt, og de er sentralisert. Alle tre organisasjonene har gått inn for EF-samarbeidet.

Belgia

I Belgia er mellom 60 og 70% av lønnstakerne tilsluttet fagorganisasjonene, hvorav de to viktigste er den kristelig-demokratiske og den sosial-demokratiske. Todelingen er et utslag av motsetningene mellom religiøse og ikke-religiøse grupperinger. Det belgiske samfunnet er sterkt splittet etnisk mellom vallonere og flamlendere, har også svekket fagbevegelsen. Fagorganisasjonene i Belgia står økonomisk sterkt, og da de er godt organisert står de sterkt i lønnsforhandlingene.

Luxembourg

Luxembourg har tre fagorganisasjoner, en sosial-demokratisk, en kristelig-demokratisk og en mer ubetydelig kommunistisk. De to største driver et omfattende samarbeid og virkningen av splittelsen er ikke så stor.

Fagbevegelsene i Belgia og Luxembourg har stilt seg positivt til den europeiske samarbeidstanken, og tror en utvidelse av EF vil styrke fagbevegelsen.

Samarbeid over landegrensene

Samlet er de sosial-demokratiske fagorganisasjonene størst i EF-landene. I likhet med det norske LO, står de tilsluttet den Frie Faglige Internasjonale. De har opprettet sin egen fellesrepresentasjon i Brüssel. Også de kristelig-demokratiske fagorganisasjonene har en felles interesseorganisasjon i EF-hovedstaden. Som nevnt ville de kommunistiske organisasjoner opprinnelig ikke ha noen kontakt med EF, men de har senere endret standpunkt, og fra 1967 har de store kommunistiske organisasjonene i Frankrike og Italia, CGT og CGIL, hatt sekretariat i Brüssel. De er fra september 1970 med i den økonomiske og sosiale komité med tre representanter fra Italia og to fra Frankrike. De tre internasjonale organisasjonene øver faglig innflytelse overfor EF's besluttende organer.

Fagbevegelsens mulighet til innflytelse

Formelt har fagbevegelsen i EF-landene innflytelse gjennom Den økonomiske og sosiale komité. Denne komitéen, som sammensettes av representanter for forskjellige grupper innen det sosiale og økonomiske liv i fellesskapslandene, bistår Rådet og Kommisjonen i deres arbeid. Komitéen kan gjøre henvendelser til Kommisjonen og den blir rådspurt i spørsmål som har med arbeidere og arbeidsvilkår å gjøre. Komitéen har 101 medlemmer, og de tre fagbevegelsene har tilsammen 38 medlemmer. Komitéen har bare rådgivende status. Da fagbevegelsens representanter i Den økonomiske og sosiale komité har utgjort den mest enhetlige og best organiserte av gruppene i komitéen, har fagbevegelsen spilt en sentral rolle i den.

Fagorganisasjonene er også med i en rekke spesialkomitéer, både permanente og midlertidige, nedsatt etter bestemmelser i Roma-traktaten eller etter initiativ fra Rådet. Blant slike komitéer kan nevnes: komitéen for felles arbeidsmarked, komitéen for sosiale ytelser og trygder, komitéen for felles landbrukspolitikk og komitéen for samferdsel.

Opprettelsen av de tre sekretariatene har særlig hatt nytte når det gjelder å skaffe personlige kontakter på alle plan.

Fagbevegelsen i EF-landene har selv vært utilfreds med den rolle bevegelsen har spilt innen EF-samarbeidet. Selv om de fagorganiserte også gjør sin innflytelse gjeldende på nasjonalt nivå, og derigjennom får representanter og innflytelse i EF's besluttende og utøvende organer, mener de fagorganiserte dette ikke er nok. De har derfor gått inn for at fagbevegelsens innflytelse i EF's organer skulle økes. Som følge av dette vedtok Rådet i desember

1970 å opprette et nytt organ, Den permanente sysselsettingskomité, hvor representanter for Kommisjonen og myndighetene, arbeidsgiverorganisasjonene og arbeidstakerorganisasjonene i medlemslandene skal være med. Komitéen skal kunne ta opp saker av eget tiltak. Fagorganisasjonene har også foreslått at Europaparlamentet skal velges direkte og få større makt.

Medbestemmelsesrett

Forbundsrepublikken Tyskland og Frankrike har nådd lengst når det gjelder lovregler om de ansattes representasjon i bedriftens ledelse. Forslag om medbestemmelsesrett drøftes i Nederland og Luxembourg. I Belgia er de nåværende bedriftsrådenes virksomhet under revisjon. Bedriftsrådene er vanligvis basert på lovbestemmelser i EF-landene. Selv om bedriftsrådene skal representere alle de ansatte, har erfaringene vist at deres effektivitet er nær knyttet til hvor godt fagforeningsarbeidet er organisert.

Selskapslov

Etableringen av internasjonale selskaper med bedrifter i flere land har aktualisert behovet for en europeisk selskapslov. Et forslag er fremmet av Kommisjonen og det går ut på at selskapene skal være forpliktet til å ha bedriftsråd valgt av de ansatte. Dessuten skal arbeiderne velge en tredjedel av representantene i de obligatoriske representantskapene, som igjen kontrollerer direksjonen. Hvert internasjonalt selskap skal dessuten ha et felles europeisk bedriftsråd med veto-rett på endel nærmere spesifiserte områder. Forslaget går videre ut på at de arbeidsvilkår som ikke omfattes av arbeiderrådene, i første rekke lønnsvilkår, skal drøftes på kolektivt europeisk plan mellom selskapet og de ansatte. Fagbevegelsen har forlangt at den europeiske selskapsloven skal inneholde bestemmelser om effektiv arbeiderrepresentasjon. Går Kommisjonens forslag igjennom, betyr det nesten revolusjonerende endringer av de ansattes vilkår, så nær som i Vest-Tyskland som allerede har en tilsvarende ordning.

Europeiske tariffavtaler

Selv om splittelsen mellom de tre fagorganisasjonene i EF-landene er dyp, er det tegn til et nærmere samarbeid om en felles holdning til arbeidsgiverne. Således er det inngått kollektive avtaler som gjelder for alle EF-landene for selskapene Philips og COPA (landbruksorganisasjonenes

europæiske sammenslutning). Avtalen med Philips gjaldt i første omgang generelle prinsipper ved tarifforhandlingene, som fortsatt skulle føres på det nasjonale plan. På lengre sikt var målsettingen å komme fram til en avtale som dekket lønn, arbeidsforhold og arbeidstid. Avtalen med COPA gjelder arbeidstiden. Kollektive avtaler er også på trappene med andre internasjonale selskaper i EF-landene.

Arbeidstvistlovgivningen

Av historiske årsaker har fagbevegelsen i de fleste EF-landene ordnet viktige spørsmål gjennom lovgivning, som for eksempel den britiske og delvis den skandinaviske fagbevegelse har ordnet gjennom forhandlinger med arbeidsgiverne. I de seks landene er det en rekke bestemmelser som fastsetter regler for opprettelsen av tariffavtaler og medbestemmelsesrett o.l. Regjeringene i enkelte EF-land kan også bestemme at en tariffavtale som er inngått mellom et forbund og en arbeidstaker, skal utvides til å omfatte en hel industri, også uorganiserte arbeidstakere. Organisasjonsretten er anerkjent i lovs form i EF-landene.

De Europeiske Fellesskap

bygger på

Traktaten om det europeiske kull- og stålfellesskap — EKSF

Traktaten om det europeiske økonomiske fellesskap (Fellesmarkedet) — EØF

Traktaten om det europeiske atomenergifellesskap — EURATOM

Medlemmer i EF:

Belgia — Tyskland — Frankrike — Italia —
Luxembourg — Nederland.

EF's ORGANER:

Ministerrådet

Bestemmende organ.

6 medlemmer, en regjeringsrepresentant fra hvert av medlemslandene.

Kommisjonen.

Initiativtakende, administrerende og utøvende organ.

Oppnevnes av regjeringene etter felles overenskomst.

9 medlemmer, 2 fra Tyskland, Frankrike og Italia.

1 fra Belgia, Luxembourg og Nederland.

Domstolen.

Kontrollerende organ.

Oppnevnes av regjeringene etter felles overenskomst.

7 medlemmer.

Europaparlamentet.

Parlamentarisk organ.

Oppnevnes av de enkelte lands parlamenter.

Tyskland, Frankrike og Italia har hver 36 representanter,

Belgia og Nederland hver 14 representanter,

Luxembourg 6 representanter.

Utenriksdepartementet har etter oppdrag fra Regjeringen utgitt en serie brosjyrer om aktuelle spørsmål i forbindelse med søknaden om norsk medlemskap i EF.

Hittil utkommet:

1. Romatraktaten blir til
2. Arbeidsmarkedet og fagbevegelsen
3. Politisk samarbeid
4. Fiskeriene

Brosjyrene fåes ved henvendelse til
Statens informasjonstjeneste,
Youngstorget 3 - Oslo-Dep.

Utgitt juni 1971

Konsulenter: Statens informasjonstjeneste, Statens trykningskontor

Lay-out: Ingolf Holme

Trykk: Frogner Trykkerier A/S